

EEN ODE VAN GUIDO GEZELLE (1830-1899) AAN ONS "LIEF EN EIGEN NOORDZEESTRAND".

Het eerdicht "Op de kust van Westvlanderen" verscheen in 1856, bij de intrede van Z.E.H. Leo Sloek "als pastor eener Duineparochie" (Blankenberge), afzonderlijk als 8^e plaquette van 8 bladzijden te Roeselare en werd later opgenomen in zijn eerst verschenen dichtbundel "Dichtoefeningen" (1858), in 1930 tekstkritisch uitgegeven, ingeleid en verklaard door Frank Baur in de zgn. "Jubileumuitgave van Guido Gezelle's Volledige Werken".

De dichter, 26 jaar oud, zoekt hier nog naar een eigen inzicht in en verwoording van de poëzie. De zwier van het vers en de beeldspraak roepen duidelijk herinneringen op aan de door Gezelle bewonderde Nederlandse dichter Willem BILDERDIJK (1756-1831). Wie enigszins ontvankelijk is voor het "schone geheim van de poëzie", zal dit fragment naar waarde weten te schatten ...

Voor al 1980 het Gezellejaar is.

E. SMISSAERT

Op de kust van Westvlanderen

.....

- v. 17 Aloude kinderen van Vlandrens oude boorden,
gij, die noch groene wee, noch veie terruwland,
noch veld, noch bos, noch koorn,
[noch vruchten ooit bekoorden
- v. 20 tot scheiden van 't u lief en eigen noordzeestrand ;
gij, die gewonnen en gevoed beneën de kruine
des zandhils, waarmeê God het machtig water bindt,
het zeerot en 't gedruisch weêrhelmende op den duine,
het wistlen van het zand, en 't joelen van den wind,
- v. 25 of waar 't een wiegelied, in uwe jonge jaren
bemindet en nu nog met blij gemoed aanhoort ;
gij, die geen taaie schel, maar swanselende baren,
met scharre en riester niet, maar met uw kiel doorboort ;
gij, die van 't brakke veld, dat God in de eerste dagen
- v. 30 met zegen overgoot, en menigvuldigheid
van zwenmend vischgedierte in zijnen schoot deed dragen,
den rijken oest opdoet, door u niet voorbereid ;
waar toeft gij thans ? Laat af ! Al waart ge aan 't zeildoeknaaien,
of, spijker in de vuist, aan 't splitsen in het want,
- v. 35 of, veerdig met den doek gespannen op de raaien,
reeds wachtende op den wind, met roêrstok in der hand ;
laat af ! Den anker, laat hem slapen en verzanden,
en 't ebbende getij weêr ledig henengaan ;
neen, vrouw, gij hoeft nog niet 't gewijde was te branden,
- v. 40 noch moet gij, kleene knaap, daar hooge op d'hillen staan
en kijken diep in zee, met waterblinkende oogen,
naar vaders schip dat gaat, naar 't zinken van zijn mast :
hier blijft hij thans met u, zwijgt, wilt uw traantjes droogen,
ga, houdt uw Vaders en uw Moeders handen vast !
- v. 45 Och spoeit, al wie daar ver van vrouw en kind gevaren,
met wind en water strijdt en 't dierbaar leven waagt
op 't krakend hout, dat huft en zwankelt door de baren,
en broos, den broozen schat van 's zeemans dagen draagt !
Och spoeit, en laat den visch gerust zijn nooddruft zoeken

- v. 50 en, wandlende ongestoord, door 't ruime water gaan ;
 stiert omme, boeit den wind in 't zwellen van de doeken
 en doet hem met het roêr u ten gebode staan :
 hij trekke 't ranke schip, den boegspriet in de golven,
 en, schuimwit van 't geweld, naar d'have weêr ; maakt spoed,
 v. 55 maakt spoed, uw kiel in 't zand, en 't anker vastgedolven,
 duine op, te Kerkwaard is 't dat gij nu snellen moet.

.....

Guido GEZELLE

v. 18 : veie : vet, vruchtbaar ; terruwland : tarweland // v. 22 : zandhil : zand-
 heuvel, duin // v. 23 : zeerot : het gerucht dat men over zee hoort hangen // v.
 24 : wistelen ; schuifelen // v. 25 : of waar 't : als ware 't // v. 27 : taaie schel :
 harde bodemkorst ; zwanselen : heen en weer bewegen van 't water // v. 28 : scharre :
 ploegschaar ; riester : ploegblad // v. 32 : oest : oogst // v. 34 : splitsen,
 splissen : ontrafelen // v. 35 : raaien : de raas // v. 36 : roerstok : roerspaan //
 v. 38 : ledig : onwerkzaam, nuttelocs // v. 47 : zwankelt : frequentatief van zwanken :
 wankelen //

HET CULTUURARCHIEF VAN DE PROVINCIALE DIENST VOOR CULTUUR WEST-VLAANDEREN

Het driemaandelijks tijdschrift van de "Vereniging van Archivarissen en Bibliothecarissen van België" (V.A.B.B.) biedt sedert enkele jaargangen een korte, bondige kennisgeving aan met diverse, weinig bekende (voor het grote publiek althans), zogenaamde "speciale bibliotheken". Aldus stelt Luc Schepens, hoofd van de Provinciale Bibliotheek en Cultuurarchief van West-Vlaanderen (P.B.C.), "Het Cultuurarchief van de Provinciale Dienst voor Cultuur West-Vlaanderen" voor aan zijn collega's en belangstellenden, in de ruime zin van het woord, in "Archief- en Bibliotheekwezen in België" (deel 50, nrs. 1-4, 1979, pp. 102-103). Het cultuurarchief vormt een aanvulling van de bibliotheek. Het is afgestemd op de "Westflandrica" : alles wat verband houdt met de provincie West-Vlaanderen vanaf 1830. Het depot werd opgericht in 1963. Archivaris Luc Schepens. Het is ondergebracht in het Provinciaal Administratief Centrum (Domein Boeverbos, Koning Leopold III laan 41, 8200 Brugge 2), als onderdeel van de Provinciale Dienst voor Cultuur. Het cultuurarchief heeft als oorsprong de collectie Michiel English waarin zich een deel van het archief Adolf Duclos bevond, benevens een collectie iconografie ; het groeit aan door aankoop uit privé-bezit, inzamelen kiespamfletten, circulaires van verenigingen, enz. Inventaris op steekkaarten in de Algemene onderwerpscatalogus van de bibliotheek (ook gedeeltelijk opgenomen in L. Schepens, Westflandrica. Keuze uit de onderwerpscatalogus van de Provinciale Bibliotheek en Cultuurarchief te Brugge).

De Provinciale Bibliotheek en Cultuurarchief bezit geen eigenlijk historisch archief met specifieke fondsen van instellingen. Zij bezit wél een "cultuurarchief", geïntegreerd in de bibliotheek, hoofdzakelijk bestaande uit brieven en handschriftelijke notities afkomstig van een aantal Westvlaamse prominenten, benevens collecties foto's en prentkaarten, iconografie van in West-Vlaanderen vereerde heiligen, doodsbeeldjes, verslagboeken en circulaires van verenigingen, kiespamfletten, affiches, enz. Al deze documenten zijn geïnteriseerd. Naast de specifieke "Westflandrica" bezit de P.B.C. een afzonderlijk fonds "Eerste Wereldoorlog 1914-1918", waarin eveneens boeken, documenten en foto's thematisch zijn gerangschikt in de onderwerpscatalogus. Het archief beslaat momenteel 75 strekkende meter, geklasseerd volgens het numerus currens principe.

E. SMISSAERT